

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 10.

V Postojni, 10. maja 1905.

Leto I.

Pod Gavčem.

„Notranjec“ se nima pečati z visoko politiko. Danes pa imamo vzroka dovolj, da se tudi mi povspnemo nad lokalne razmere in razmotrimo nekoliko današnji položaj Slovencev. Zadnji mesec smo dobivali namreč od vlade vdarec na vdarec. Ni treba hoditi k obmejnim Slovincem, kjer je zatiranje in tlačanstvo naših bratov vsakdanja stvar, ozreti se treba samo na dogodke zadnjih dni na Kranjskem in vskipeti nam mora kri. Tudi pri nas se godi, da odklanjajo slovenske uradnike in nam nastavljajo Nemce. Da! Nemci so začeli izživajoče izpodrivati Slovence. Nemški profesorji Binder, Jauker, Peerz in Vedan so danes največji germanizatorji na Kranjskem, kar jih je poslala k nam vlada vzlic naših protestov.

Njen odgovor na naše ugovore je bil in je, da se delajo naklepi kako bi naknadno in zahrbtno zasedel Nemec prazno mesto germanista na II. državni gimnaziji v Ljubljani, odgovor, da nam je poslala vlada v pokoj velezaslužnega ravnatelja meščanske šole v Krškem samo zato, da bi mesto Slovenca nastavila Nemca. Deželni šolski svet je na pritisk vlade naredil sklep, kakoršnega so si želeli Nemci proti naši volji. Pred kratkim je ministrstvo imenovalo zloglasnega Peerza za šolskega nadzornika. A vse to še ni zadostovalo. Prišel je ukaz, da mora naša šolska deca slaviti skupno z Nemci nemškega pesnika Schiller-ja kot Boga.

Brca za brco! In če nas vlada tako očitno prezira, kako mora še delovati proti nam za kulisami. Da so naši poslanci na Dunaju največje ničle, to je popolnoma jasno, sicer bi jih kdo upošteval. A kaj je zakrivil naš ubogi narod, da se proti nam tako postopa? Nemci gledajo vedno na nemški rajh, Lah! v Italijo. Slovenci pa ne moremo sezidati nobenega večjega poslopja in skončati nobenega shoda, ne da bi pokazali svoje udanosti vladi. Pred nemškim uradništvom se globoko klanjajo naši potrpežljivi hrbti in za vojaštvo postavljamo slavoloke in prirejamo slavnostne sprejeme. Cesar sam je pohvalil naše klerikalce, ker so glasovali zopet za

nove kanone in ker piše njihovo glasilo „Slovenec“ navduševalno za vojsko. Armada namreč nas Slovence baš sedaj potrebuje za dobre prijatelje, ko se pripravlja nekaj ob italijanski meji. In vendar se nam pod novim ministrskim predsednikom Gavčem godi slabejše kot kdaj prej. Čisto naravno! Onega psa, ki je prijazen in ne vgrizne, ga brcnemo kakor hitro nam je na poti, onega, ki vgrizne in laja skušamo potolažiti s tem da mu damo kos mesa. Slovenci smo dolgo časa gledali, ko nam je vlada kazala meso, za hrbtno pa metala med nas kosti, ki smo se reveži zanje topli. Danes smo tako daleč, da nam očitno kažejo palico. Skrajni čas je, da tudi mi pokažemo — zobe!

Politične vesti.

V Krškem na Dolenjskem ni daleč naokrog nobenega Nemca, samo v mestu samem je par uradnikov in nemškutarskih ženic, ki razširjajo nemški duh. V tem mestu imajo samonemško meščansko šolo, v kateri so seve sami Slovenci. Mi smo vsi toliko pametni, da se radi učimo tudi tujih jezikov, ker vemo, da nam zna to koristiti, vemo pa tudi, da se moreta razum in predarek otroku razvijati najlepše, če se v šoli uči predmete v materinskem jeziku. Na Koroškem, kjer silijo slovenske otroke v nemške šole, ne znajo ti reveži niti nemški, niti pošteno slovenski, govore neko slovensko-nemško godljo. Pa tudi drugače so taki otroci v vsakem oziru zaostali. Da ni meščanska šola v Krškem Slovincem v jezikovnem oziru delala toliko škode, je zasluga ravnatelja Lapajnet. Tega so zdaj nenadoma upokojili. To je seveda delo Nemcev, ki menda upajo, da spravijo na njegovo mesto Nemca ali kakega kimovca. Potem se morda Krčani spametujejo in pokažejo šoli hrbet, dokler ne postane — kakor se to spodobi — slovenska.

V Mariboru je sklenil občinski svet, da so odslej dovoljeni v tem mestu na hišah ob javni cesti samo nemški napisi. Sklicuje se na to, da so take table, ki so

pribite na zidu ali mole iz zida, že nad cesto, torej last občine. Slovenci, ki jim bo hotela mariborska policija sneti slovensko-nemške table, bodo seveda mogli rekurirati. Ne bi pa bilo treba nobenih pravnih, ako bi se vlada zavedala svoje naloge. Kdor pomisli, da je vsa okolica mariborska slovenska in da je v Mariboru samem več kot $\frac{1}{3}$ prebivalstva Slovencev in so nemškutarski veljaki skoro sami slovenski odpadniki, bo priznal, da se hoče le Slovence spraviti s sveta, jih ponižati in na zunaj kazati, da je Maribor samonemški. In vlada nesramnega sklepa občinskega sveta ni razveljavila! Zato pa klin s klinom! Žalibog pa pri nas štulimo nemške napise celo tam, kjer bi Nemce lahko seštel na prstih ene roke. Morda bo mariborski nemški naklep obudil v Slovencih večjo odločnost, morda Slovenci, ki se radi ogrevamo za spravo z Nemci, uvidimo, da je z njimi vsaka sloga nemogućna, dokler nam v našem napredovanju stavljajo le najmanjšo oviro in celo segajo po slovenskih krajih.

V Celovcu je začel v zadnjem času slovenski list „Mir“ prav odločno zbujati Slovence. Posrečilo se mu je prav jasno dokazati, kako pri c. kr. okrajnih glavarstvih in sodnijah koroških vlada Slovincem skrajno sovražen duh, tedaj so Nemci, ki jim resnica kolje v oči, začeli strastno preganjati ta list. S tožbami mislijo zadušiti in ostrašiti urednika. Te dni pa so hodili orožniki po vaseh krog Vrbe in spraševali, kdo je naročnik „Mira!“ Nato so vse naročnike pozvali v zaslišanje, menda da izvejo, kdo je spisal neki dopis. Tak škandal se menda še ni zgodil na svetu. Naročnike se hoče odvrniti od lista s tem zasliševanjem, obenem

pa jih kako prisiliti, da postanejo izdajalci. In to se dela vse v imenu cesarja in pravice. Zatiranja slovenskih bratov na Koroškem ne moremo dolgo mirno opazovati, vsi se moramo dvigniti, da jim pomagamo.

V državnem zboru se obravnava o carinskem tarifu t. j. tarif, ki določa, koliko se na mejah Avstro-Ogrske pobira carine od blaga, ki gre preko nje. Te carine se ne pobirajo v glavnem zato, da država dobi mnogo denarja, ampak da se s tem brani prevelike konkurence domače blago. Tuje blago namreč prihaja k nam dražje kot bi prihajalo brez nje. Iz govorov različnih poslancev so bila zanimiva izvajanja Poljaka Kolišerja. Kmetijskim strankam se očita, da hočejo kmetijske pridelke spraviti na trg kar je mogoče dražje, torej življenje posebno po mestih podražiti. Ne pomislijo pa, da se ne dražijo le živila ampak sploh vse, najbolj pa blago, ki se izdeluje po mestih. Sicer pa vzroki izrednega podražanja živil ne leže v kmetu, ampak drugod. Na Dunaju stane *kg* mesa gotove vrste 90 kr., prav iste vrste mesa *kg* stane v Monakovem na Bavarskem 80 kr. In to meso prihaja iz Avstro-Ogrske in čez bavarsko mejo more le, če se plača precejšnja carina. Pričakovati bi bilo torej, da bo to meso v Monakovem dražje kot na Dunaju. Vzrok dunajske druginje je, da je v tem mestu preveč mesarjev (krog 15.000!) Ti morejo vsi živeti, zato je meso drago. Slično je tudi pri drugih živilih. Niso kmetje tisti podraževalci živil, ampak v tistih stanovih, ki posredujejo med pridelujočimi (producenti) in med kupujočim občinstvom (konsument) morajo biti nezdrave razmere.

Listek.

Narodne šege in navade starih Vipavcev.

Priobčil Ciril Premrl.

Dandanes, ko vlada povsod „moda“, ko nosijo že kravje dekletke rumene čevljičke, ko se oblačimo, hodimo, jemo, govorimo in mislimo, kakor zahteva „moda“, ko sede naše gospe in gospodične po cele popoldneve z raznimi „Modejournali“ v roki ter se razveseljujejo nad najnovejšimi proizvodi krojaške in šiviljske umetnosti — marsikatera tudi z bridko žalostjo in zavistjo v srcu, ker imajo njih možje in očetje tako malo smisla za to umetnost in lepoto in nočejo ali ne morejo dati potrebnih penoz — danes, ko izgublja vse staro svojo veljavo, ko ni skoro niti ene poštene „ohceti“ več in ko se poda mladi par, mesto da bi doma plesal jedel, pil in se zabaval s svati, rajši na božjo pot na Brezje, sv. Goro, Trsat itd., ko se na drugi strani urivajo vedno bolj čudne navade in pohujšljivi nazor med naše dobro ljudstvo, v teh časih tedaj mogoče ne bo nezanimivo obrniti svoj pogled nazaj v zlate, stare

čase, zatopiti se v mišljenje in ravnanje naših očakov in ga predložiti naši mladini. Ogledali si bomo kako so se ženili, kake navade so imeli pri krstih, „šagrah“, pogrebih, pri plesu itd, naši predniki, v kake vraže in babje vere so verovali.

Vse to je popisal za celo kranjsko deželo že pred par stoletji moder in učen mož, baron Valvazor — tudi baroni so bili včasih modri in učeni možje — v štirih debelih knjigah. Bil je sam ukažljen človek, ki je videl mnogo sveta. Kamorkoli pa je prišel je zapazil, da se o njegovi domači deželi ničesar ne ve. Zato je hotel razglasiti lepoto in slavo svoje domače dežele po vsem svetu in je opisal v omenjenih knjigah zgodovino Kranjske, vse večje kraje in gradove, naravne znamenitosti in lepote. Predložiti pa je hotel svetu tudi, kakšni ljudje da prebivajo v tej deželi in zato je orisal njih vero, mišljenje, bajke in vraže, njih navade in običaje, njih dobre in slabe strani. Zato imamo ravno v tej knjigi ohranjeno skoro vse, kar hočemo danes tu radovednim in ukaželnim bralkam in bralcem navesti. Ker pa bi bilo preobširno, če bi se hoteli ozirati na vse tedanje Kranjce — Kranjsko je obsegalo tedaj poleg današnjega ozemlja tudi precejšen del Primorske in Hrvatskega — bodi nam dovoljeno omejiti se le na

Rusko-japonska vojna.

Stojimo na pragu važnih dogodkov. Rusko brodovje, ki se je početkom tega meseca nahajalo v francoskih vodah Zadnje Indije, je isto 3. t. m. zapustilo ter je sedaj menda usidrano pri otoku Hainan-u, jugozapadno od Honkonga, ali pa kroži v obližju filipinskih otokov; pa tudi sedaj se skuša z dovažanjem živil in drugače okoristiti z bližino francoske posesti Indokine. Sredi tega meseca ga utegne doseči tretje rusko brodovje pod admiralom Nebogatovom, ki obstoji iz počasi vozečih, vendar oboroženih ladij. — Novejše vesti trde, da se nahaja japonsko brodovje pod admiralom Togo v domačih vodah v Korejski cesti. Prav tako je pa tudi mogoče, da kje prav v bližini ruskega brodovja preži na ugodno priliko za napad. Tako zamore trajati še par tednov, predno pride do bitke. — O izidu te bitke se bode najlažje govorilo po isti; ker dandanes, ko igrata torpedo in mina v pomorskih vojnah važno vlogo, pogosto odločuje slučaj. Vsemu sedanjemu japonskemu vojevanju moramo priznati dalekovidno zasnovanje načrtov in srčnost v proizvodnji istih; prav japonska mornarica je dostikrat dokazala, da stoji glede moštva in ladij na višini. Nikakor pa ni izključeno, da se je ruskemu admiralu posrečilo z urjenjem moštva in baje tudi z nakupom novih vojnih ladij, tvoriti ladjevje, ki je japonskemu v vsakem oziru enakovredno. Vladivostoške torpedovke so zajele neko japonsko trgovsko ladijo. —

Na suhem je položaj skoro nespremenjen; pač se Japonci znova gibljejo in so na obeh krilih zavzeli nekaj vasij; večjega pomena pa to ni. — Kuropatkin,

sedanji vodja prve mandžurske armade, se baje vrne na Rusko in prepusti svoje mesto generalu Zarubajevu. — Da se ne bo moglo rusko brodovje opirati na otok Sahalin, ga nameravajo Japonci zasesti ter pošljejo tja oddelek vojske pod generalom Haragunjem.

Nasprotnika napenjata vse svoje moči in vse kaže, da se vojni dogodki v Vzhodni Aziji bližajo odločitvi.

Dopisi.

Iz Hotederšice. Iz vsakega še tako zapuščenega kraja priromajo med svet novice in dopisi, a od nas ni duha ne sluha. Toraj, gospod urednik, dovolite nam nekaj prostora v Vašem cenjenem listu. Pri nas se dela in agitira na vse kriplje, bodisi po gostilnah, kakor v cerkvi, za klerikalno časopisje, posebno pa za lažljivega „Domoljuba“. Kdor je na „Domoljuba“ naročen je preskrbljen za nebesa. „Napredni“ klerikalci le dobro se poslužujte zveličavnih pripomočkov. Le zabavljajte in proklinjajte naš napredni gospodarski list „Notranjca“. Mi se ne ustrašimo vaših neobmejnih besedi. Mogoče pride še čas, ko bode obžalovali svoje početje. Gospod župnik je propovedoval svoj čas na leci, kako bodo vsi plesalci in plesalke za večno pogubljeni. Vprašamo g. župnika, ali bode to veljalo tudi za Marijino družbo? Kajti Marijina družba gre od gostilne do gostilne in pleše samo s „fajn“ fanti, kar se da. Dobre vaje imajo Marijine družice, kaj ne? Tretji red sv. Frančiška se močno trudi, da bi se udomačil v naši fari, a brez pravega uspeha, kajti pri nas nimamo čas za tako

Vipavce in tuintam tudi na njih najbližje sosede — Pivčane in Kraševce.

Oblačili so se Vipavci tedaj drugače nego dandanes. Moški so imeli kratke suknje iz domačega blaga dalje kratke, precej široke hlače do kolen, dolge nogavice, na nogah coklje iz usnja ali lesa. Okoli vratu so imeli široke ovratnike po laškem načinu, na glavi klobuke z zelo širokimi krajci. Obleka je bila po zimi suknjena, po leti platnena. Kakor drugi Kranjci so si pustili tudi oni brado rasti. Le od Kraševcev se bere, da so bili golobradi in da so imeli vedno kratko pristrižene lase. V rokah so nosili vedno palice, ne le moški, ampak večjidel tudi ženske.

Te so nosile na glavi peče. Bogatejše iz finega platna in lepše narejene, revnejše bolj priproste in iz navadnega platna. Dalje so imele ženske moderc, ki je bil s krilom ali „kitljo“ skupaj sešit. Krila so segala visoko, skoraj do podramen in so bila iz črnega sukna, poleti platnena. Nogavice so imele bele ali rdeče. Hlač takrat še niso nosile in so imeli to pravico le možki. Naj omenim tu, kako so se oblačile Kraševke. Te so nosile dve krili ali kitlji. Spodnja je bila daljša in je gledala izpod gornje. Ker so imele poleg tega še jako dolge srajce, je bilo tudi te videti. Vse je bilo tedaj

ravno narobe kakor danes, ko se gleda na to, da je vsaka spodnja stvar krajša in da je ni videti.

Če si je kdo izmed Vipavcev v kaki sosedni vasi izbral dekle in se je hodil tja ženit, tedaj se je moral najprej sporazumeti s fanti dotične vasi in jim dati za vino. Če bi tega ne storil, potem bi ga pošteno pretepli če bi ga naleteli pri vasovanju. Če pa je bil snubač vdovec, se mu ni ničesar zgodilo. Glede dote se niso nikdar prej pomenili, ampak so to storili še le tedaj, ko so peljali nevesto že v cerkev. V tem oziru so se tedaj ločili od Pivčanov, kjer ni ženin gledal na nevesto ampak le na doto. Valvazor piše o njih, da se poroči tam lahko vsaka, naj bo tudi grda, stara ali hudobna, če je le bogata, če je pa revna, da ne more najti ženina, tudi če bi bila še tako pridna, lepa in pohlevna.

Kar je prinesla pri Vipavcih nevesta k hiši, tega se ni dalo nikdar nazaj, tudi če bi umrla brez otrok. Zato tudi ni mogla nikomur ničesar zapustiti.

Kedar se je šlo v cerkev, je moral ženin nevesto odkupiti od fantov njene domače vasi, pa tudi v vseh drugih vaseh, koder so se peljali med potjo v cerkev ali iz cerkve, si je moral kupiti prosto pot, s tem da je dal fantom za vino.

(Dalje prihodnjič.)

svetohlinsko meniško pobožnost, kakor jo vi upeljavate. Posebno obžalujemo našega g. župnika, ker je take besede izustil na Velikonočno nedeljo popoldne na leci. Na navzoče občinstvo so napravile mogočen utis. Pravil je namreč, da je Kristus vstal od smrti za zveličanje samih tretjerednikov, a nam drugim delavnim ljudem pa v pogubljenje. Žalostna vest, ako bi bila resnična! Vi gospod župnik molite za spreobrnjenje pijancev, pa tudi za vas bi eden za potrebo izmolil par očenašev, da bi pri vaših računih malo pojenjala draginja in da bi ne bili tako lakomni na svetle kronce. Veste gospod župnik, tudi k nam je prisijala jutranja zarja in upamo, da bode kmalu izginila temna noč vaše garde. Za enkrat naj bode dovolj toliko, a če boste hoteli še kaj več zvedeti priobčimo drugič. Gradiva imamo dovolj.

Hotenski naprednjaki.

Novice.

Umrli je v Postojni tast gospoda Antona Ditricha g. Josip Vieten. Krasen spreved je pokazal, da je bil ranjki splošno priljubljen. Blag spomin! — V Razdrtem je umrla preblaga gosa Kavčičeva. K pogrebu so prišli od blizu in daleč znanci in prijatelji, da ji skažejo zadnjo čast. Naj v miru počiva!

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni priredi v nedeljo, dne 21. t. m. popoldanski pešizlet čez Orehek na Prestranek, kjer si ogleda novo zgrajeno mlekarino in potem na Matenjovas domov. Ker se bodo med potom izvajale redovne vaje, se pozivljajo bratje Sokoli, da se v kar največjem številu udeležijo tega majnikovega izleta. Zbirališče je ob 1/2 2. uri popoldne v telovadnici. Gostje so dobrodošli. Na zdar!

Županom izvoljen je bil 4. t. m. v Št. Vidu pri Vipavi Anton Uršič. Ta je v Št. Vidu prvi klerikalni župan. Oseba novega župana nam ne more vzbujati posebnih upov. Nadaljne sodbe se danes vzdržujemo in počakamo, da se pokaže delovanje novega župana in nove večine. Po tem jih bomo sodili!

Potovanje generalov. V nedeljo je prišlo v Postojno več generalov z velikanskim spremstvom. Pripeljali so s seboj kratkomalo vse, kar bi potrebovali, ako bi potovali na severni tečaj ali v kak drug popolnoma neobljuden kraj, ne pa z vsem preskrbljeni moderni trg Postojno. Imeli so s seboj tudi dve veliki posodi dunajske vode. Dasi so ostali v Postojni samo štiri dni, niso se prav nič bali spremeniti trg v nekak „logar“. Cel hotel Ribnik je bil kuhinja in obedovalnica. Nalašč zanje postavljen štedilnik — katerega so seveda tudi naročili z Dunaja — je stal več sto kron. Za obed so imeli baje 32 strežajev. Skratka: velika gospoda, še večja potrata. Človeka mora naravnost srce boleti, če vidi kako delajo z denarjem visoki vojaški krogi; kajti naši prepotrebni ljudje morajo hoditi od Poncija do Pilata za podporo par kron, končno pa se jim še izjavi, da država nima denarja in da ne more ničesar dati. Ako smo pravi prijatelji ljudstva, se nikakor ne moremo na-

vduševati za vojaštvo, najmanj pa za tako generalsko potovanje, ki je odloženo za to, da za vsak slučaj pripravi tla, na katera bi postavili naše sinove v boj proti Italiji. Postojnci so generale vzlic temu prav slavnostno sprejeli. Dolžnost kavalirskih generalov je, da poplačajo naravno gostoljubnost Notranjcev s tem, da pospešijo gradnjo vipavske železnice, ki je baje zanje same velike važnosti, za našo ubogo vipavsko dolino pa življensko vprašanje.

K 28 dnevni orožni vaji bodo poklicani 13. junija t. l. vsi tisti rezervisti in nadomestni rezervisti, ki so določeni v vojnem času za formacijo mejnih obrambenih stotnij ob avstrijskolaški meji. — Če se ne prepreči tega poziva, bo to hud udarec za kmeta!

Velik slavnostni izlet v Divačo priredi tržaška podružnica „Slov. plan. društva“ v nedeljo dne 14. maja t. l., da s posebnim sijajem proslavi prevzete uprave divaške vilenice (Cesarjevič Rudolfove jame). Že nekaj mesecev se pridno popravlja v jami, zamenjavajo ograje, popravljajo in napravljajo pota itd. — Odbor se ne straši stroškov, da pokaže dne 14. maja ta kraški biser v polnej krasoti. Vrše se tudi v Divači priprave, da se vsprejme izletnike na prav prisrčen način. Jama bo slavnostno razsvetljena od 10. ure dopoldne do 3. ure popoldne. Igrala bo v jami godba. Narodna društva se že oglašajo in nekatera se udeležijo korporativno z zastavo, kar bo dalo tej slavnosti vseslovenski značaj. Po obedu se vrši v prekrasni dolinici pri Divači velika ljudska veselica in na večer sredi vasi ljudski ples. Pri veselici bodo nastopala razna pevska društva ob zvokih godbe. Iz Trsta je pričakovati ogromne udeležbe in upamo, da prihite ta dan rodoljubi iz vseh pokrajin občudovat naše podzemeljske lepote, zakaj — kakor zatrjujejo poznavalci jam — presega nežna lepota divaške jame v marsičem celo svetovno postojnsko jamo. Društva, kakor tudi posamezniki naj se radi obeda v Divači pravočasno zglase pri odboru tržaške podružnice „Slov. plan. društva“ Trst Via Chiozza 8. Dne 14. maja vsi v Divačo!

Plašljive konje je imel trgovec Kopatin v Št. Vidu pri Vipavi. Vsled tega se je pripetilo v kratkem času več nesreč. Najprej se je pobil z njimi hlapec, vulgo Drejče Kosov. Na velikonočno soboto se je zopet peljal z njimi proti Vipavi hlapec Božič, prisedla pa sta na voz še delavec Leopold Furlan iz Podbrega in Lozej iz Lozic. Komaj so konji stekli izpred hiše, že so bili v divjem diru. Hlapec jih ni mogel več obdržati, je spustil vajeti in skočil prvi z voza. Pri tem je padel pod voz, ki je šel čez njega, ne da bi ga kaj poškodoval. Za hlapcem je skočil z voza Lozej, ki se je ob cestnem kamenju hudo popraskal po levi strani glave. Zadnji je skočil z voza Furlan, pri tem pa tako nesrečno priletel ob cestni kamen, da si je pretresel možgane in na velikonočno nedeljo vsled tega umrl. Zapustil je ženo in dva otoka. Torek po Veliki noči so se konji zopet splašili in pri tem razbili koleselj c. kr. cestnega nadzornika gosp. Moserja. Moser, ki se je peljal s svojimi

otroci v Vipavo, se je komaj rešil, s tem da je še o pravem času skočil z voza. Kopatin je zdaj enega konja prodal in s tem saj deloma rešil ljudi straha, ki so ga imeli dosedaj, če so videli njegove konje na cesti.

Pretep je bil na Velikonočni pondeljek ponoči na Vrabčah. Klerikalni fantje so pretepli nekega liberalca. Precejšno ulogo je igral pri pretepu župnik g. Čemažar. Obžalujemo dogodek, ki priča kake izrodke rodi lahko strankarski fanatizem. Pa ne, da bi bil to prvi sad „kat. slov. izobraževalnega društva?“

Požar. V vasi Merečje pri Il. Bistrici je nastal dne 4. t. m. požar ter uničil več poslopij posestnikov Fran Vičiča, Josip Fabca, Jožef Skoka, Fran Valenčiča, Ivana Skoka. Fabcu so zgoreli tudi 4 prašiči in vse poljsko orodje. Ogenj je nastal baje vsled isker, ki so padle od tovarnega vlaka. Škoda znaša K 12.500. Zavarovani so bili za K 3400.

Južna železnica v konkurenci z novo alpsko železnico. Južna železnica uvede na svoji progi do Trsta poseben vlak, ki bo vozil hitreje nego dosedanji, in sicer za 2 uri hitreje od brzovlaka. V petek se je vršil prvi poskus. Vlak je imel dvanajst vozov. Na vlaku je bil ravnatelj južne železnice, zastopnik železn. ministerstva, več inženirjev itd.

Prosveta.

Skušnje učne sposobnosti za ljudske šole sta te dni napravila gospodična Matilda Poženelova in gospod Fran Silvester iz Črnega vrha.

Meščanska šola v Postojni. Okrajni šolski svet postojnski je razpisal na 15. t. m. obravnavo v zadevi zgradbe učnih prostorov za meščansko šolo v Postojni in povabil k njej vse interesente celega šolskega okraja. Na dan 17. t. m. je sklicana konferenca za določitev učnega črteža.

Predavanja „Prosvete“ v Postojni. Koncem pretečenega meseca je priredila „Prosveta“ v Postojni dve priredoslovni predavanji. G. cand. phil. P. Grošelj je govoril „Izlet na solnce in luno“ in „Konec sveta“. Predavanje so pojasnjevale slike, ki jih je krasno izvajal skioptik izobraževalnega društva „Akademije“. Udeležilo se je predavanj okoli 250 ljudi. Prišli so celo gostje iz Slavine, Hraš in Predjame. Škoda, da je bilo premalo navzočih priprostih ljudi. Ljudska predavanja so namenjena vsem ljudem in skrajni čas je, da se tudi v Postojni ob takih prilikah shajajo poslušalci brez razlike stanu. Čudno se nam zdi, da je čez krasna predavanja zabavljal človek, ki niti navzoč ni bil. Postojnski kaplan bi veliko bolje storil, da bi ne govoril na prižnici o stvareh, ki ga ničesar ne brigajo in o katerih ničesar ne ve.

Ljubljanski realci v Postojni. Peto- in šestošolci ljubljanske realke prirede pod vodstvom prof. Milana Pajka majnikov izlet v Postojno.

Učiteljstvo il. bistriškega in deloma postojnskega sod. okraja je imelo zadnji čas več sestankov.

Na Premu je nastopil v svojem razredu tamkajšnji šol. vodja g. Kobalj in praktično pokazal, kako misli izgotoviti računsko nalogo za okrajno učiteljsko konferenco. Meseca aprila se je sešlo precej učiteljev in učiteljic v Zagorju, kjer so prisostvovali pouku nadučitelja g. R. Horvata o risanju po naravi. Otroci so po njegovem navodilu risali v dveh oddelkih in sicer 1. oddelek „naočnike“, 2. oddelek pa „možnar s tolkačem“ perspektivno. Večina otrok je ta predmet dogotovila v 1. uri popolnoma pravilno in lepo. — 4. maja je imelo vse učiteljstvo postojnskega glavarstva svoj občni zbor v Matenji vasi pri Postojni, kjer je med drugimi predaval tudi g. F. Mercina o „učiteljevem delovanju na narodnogospodarskem polju“.

Slovenske učiteljice. Na zborovanju „Društva slovenskih učiteljic“ je imela gđc. Ema Žerjav predavanje, v katerem je med drugim razvila tudi naslednje ideje: 1.) Društvo naj ustanovi poljuden list slovenskim materam in dekletom, ki naj jim daje nasvete za vzgojo otrok in gospodinjstvo; 2.) da se moreta šola in dom podpirati in spopolnjevati, naj učiteljice sklicujejo ob primernih časih matere otrok in jim predavajo v tem smislu in se ž njimi razgovarjajo; 3.) učiteljice naj podpirajo ljudsko knjižničarstvo.

Schillerjeva slavnost v Ljubljani. Ministrstvo je izdalo ukaz, da morajo tudi slovenski dijaki proslaviti stoletnico največjega nemškega pesnika Schillerja. Slovenci so takoj uvideli, da je ta ukaz posledica nemškega nasilja v Avstriji in smatrali za nesramnost, da se hoče našo mladino siliti k oboževanju nemških junakov. Kakor smo slutili, tako je prišlo. Ponedeljek se je vršila slavnost na ljubljanski realki. Koncem govora so začeli nemški dijaki kričati: Heil. Umljivo je, da je isti hip iz stotih naših grl zadonel živio in da so se naši dijaki odstranili. Nemci so še nadalje hajlali, Slovenci pa so pred realko peli: „Hej Slovani“ in druge narodne pesni. Velika množica ljudi se je nato premikala proti Vodnikovemu spomeniku, kjer so dijaki zapeli „Hej Slovani“ in „Lepa naša domovina“ in okrasili Vodnikov spomenik z lipovjem. Tako daleč smo na Slovenskem! Slovence se sili slaviti Nemce, Nemci nesramno izzivajo in naše šolske oblasti aranžirajo posredno poulične demonstracije. In naj smo ob takih razmerah še potrpežljivi?

Poljudne brošure. Med Čehi je razširjena knjižica „Narodni katekizem ali kaj mora vedeti vsak Čeh“. V tej knjižici so navedena vprašanja in odgovori res najbolj navadnih stvari, ki morajo biti pač znane vsakem Čehu, tako zgodovinski razvitek češkega kraljestva (seve le v glavnih potezah), verstvo (zgodovinski momenti češkega bogoslužja, Hus in njega doba, tridesetletna vojska itd.) dalje zemljepisni pregled, obenem kratek poduk o samoupravi čeških občin, okrožij in dežel, državne naprave itd. — Enako knjižico potrebujemo pač tudi Slovenci. Naloga, izdati tak „Katekizem“ pripada v prvi vrsti „družbi sv. Mohorja“. Naj bi ista mesto svojih vsakoletnih molitvenikov nudila

— za izpremembo — enkrat tudi tako res podučljivo čtivo svojim bralcem. Potrebno je, da pride taka knjižica v roke vsem Slovencem, v prvi vrsti nižjim slojem in to je le mogoče, če jo izda imenovana družba. Pripomniti je le, da bi morala biti knjiga pisana v res narodnem duhu.

Narodno gospodarstvo.

Poučen izlet. Naša dična kmetijska družba, ki je edini kmetijsko-gospodarski zavod, v katerega ima lahko naš kmet popolno zaupanje, priredi v kratkem poučen izlet na Gornje Štajersko, da razširi znanje naših živinorejcev. Izletniki bodo posetili vsa večja posestva in kmetijske zavode, v katerih se jim bode nudila prilika spoznavati najraznoličnejše gospodarstvo. V Admontu si ogledajo novo živinorejsko šolo, v Murau-u pri knezu Schwarzenbergu rejo simendolcev, v Št. Lampretu marijadolce, v Grottenhofu pincgavce. Pri Gradcu posetijo veliko prašičerejo in perutninarstvo. Natančnejši program se objavi pravočasno po vseh slovenskih listih. Pozivljamo Notranjce, da se zanimajo za ta izlet. Trajal bo menda samo tri dni in troški ne bodo prekoračili 60 K. Le, ako si naši boljši živinorejci ogledajo drugod umna gospodarstva, bodo tudi doma krenili na boljše poti. Kadar pa bo tudi pri nas vsaj v vsakem sodnijskem okraju eno vzgledno gospodarstvo, bodo tudi naši slabeyši kmetje napredovali; saj ničesar drugega tako dobro ne vpliva kot dober zgled.

Dobra letina se obeta letos Vipavcem, ako ne bo kakih vremenskih nezgod. Zarod na trtah je izredno bogat, pa tudi sadje, predvsem češnje in marelice lepo kažejo. Vinske trgovce opozarjamo, da se dobi še sedaj dokaj lanskega vina in da tudi cene niso previsoke.

Domača kmetska opravila meseca maja. Na domu nimamo sedaj sicer posebnih opravil, toda nekaj dela, osobito za deževno vreme, se najde vedno pri hiši. Gospodar ne sme nikdar mirovati, ker drugače je nevarnost, da se ga prime bolezen, ki je mnogokrat neozdravljiva in ji pravimo lenoba. Posebno glejmo pri poslih, da ne ostanejo brez dela. Če nimajo drugega opravila, pripravljajo naj gorivo, kopajo gnojnik in jamo za gnojnico, pripravljajo vile, grablje, kose in srpe, popravljajo vozove in vozne priprave, posebno pa naj počistijo in popravijo svisli, ker se to delo ne more opravljati v drugem času, ko je tam mnogo sena. Če so tudi to dovršili, preglejmo dvorišče, ali bi se ne dalo tukaj kaj popraviti in poravnati. Posebno naj se gleda, da bo vedno čisto in gladko. Zato naj se napelje po dvorišču drobnega peska. V hlevu je posebno skrbeti za snago in dober zrak. Hlev naj se v ta namen prebeli, in večkrat zrači. Če stavljáš vrhu hleva seno, je sedaj primeren čas, da obnoviš hlevski strop in ga namečeš z malto. Če ne goniš živine na pašo, spusti jo vsak dan po eno ali dve uri v kak ograjen prostor blizu doma. To živini jako hasne.

Deželna kmetijska razstava v Lincu. Ob 60letnem obstanku c. kr. gorenjeavstrijske družbe priredi se od 3. do 10. septembra t. l. v Lincu deželna kmetijska razstava, ki bo pokazala kolikor mogoče natančno razvitek vseh gran gorenjeavstrijskega kmetijstva.

Dobre vinske letine v 19. stoletju so bile po statističnih podatkih sledeče: 1811, 1822, 1834, 1846, 1857, 1818, 1865, 1868, 1893, 1895. Naši ljudje omenjajo tudi leto 1875.

Škropite o pravem času. Peronospora ali strupena rosa je gliva, ki se je zanesla k nam pred 25 leti iz Amerike. Od takrat napada redno vsako leto listje, mladje in grozdje po naših vinogradih. Proti ti bolezni je edino sredstvo raztopina modre galice (bakrenega vitrijola). Ker bi ta raztopina listje ožgala, primeša se ji nekoliko vapna, da se njena kislina oslabi. Mesto vapna rabijo nekateri tudi sodo, ker se pa soda tudi na listju prehitro razstopi, zaleže tako pripravljena galica manj časa. V prvo je škropiti, ko se razvijejo na mladju 3 do 4 listi, ko postane toraj mladje približno 20 cm dolgo. Če škropimo ko se pokaže že bolezen, ne moremo več rešiti napadenih trtnih delov. Za prvo škropljenje vzeti je na 100 l vode približno $\frac{3}{4}$ do 1 kg modre galice in ravno toliko ugašenega vapna. Galice se ne sme topiti v vroči vodi. V drugo je škropiti pred cvetom. Na 100 l vode priporoča se za drugo škropljenje 1 do 1½ kg galice. V tretje se škropijo trte po cvetu, v četrto in v peto v presledkih 2 do 3 tednov. Za to škropljenje vzeti je vedno manj galice. V nižavah, kjer je velika navadna rosa, ki povspešuje kalenje peronospore, škropiti je z bolj močno raztopino in večkrat nego v gričih, kjer je malo rose. Vshodni vinogradi so manj podvrženi peronospori nego zapadni, ker se jutranja rosa tu prej posuši.

Lepe bike šeničnega, takozvanega simendolskega plemena so dobile te dni nekatere notranjske občine. Deželna vlada jih je namreč kupila večje število za Kranjsko ob bavarski meji na Tirolskem in od teh dala po znižani ceni občini postojnski 2 bika, Planini in Colu nad Vipavo pa po enega. Nekaj jih je menda obdržala še kmetijska družba, pri kateri treba nujno vložiti za bike prošnjo.

Izseljevanje v Ameriko narašča. 2. maja se je z ljubljanskega kolodvora odpeljalo 200 Slovencev.

Gospodarski razgovor.

Dr. H. T.

(Konec.)

Malo gospodarstvo je tudi pri nas reja kuretnine in svinj, to pripada ženski. Gospodarstvo srednje Evrope ima pod enakimi nebesnimi pogoji tudi povsod enako lice. Le zgodovinski razvoj dela razlike. Danska je kazala pred toliko leti pri svojem kmetskem gospodarstvu isto lice, kakor je imamo sedaj pri nas; le ogromen razvoj po združnih organizacijah in industrija-

lizaciji kmetijstva je provzročilo, da se nam zdi danes kmetско gospodarstvo na Danskem nekaj popolnoma različnega od našega. Zato sem povdarjal, kako je razvoj govedoreje potegnil za seboj razvoj svinjereje in le-ta rejo kuretine. Jedno teh gospodarskih sistemov imamo tudi pri nas v malem v vsaki družini, kjer dela družina vztrajno, da eden popolnjuje delo drugega.

L. 1877. se je ustanovila prva mesarska zadruga na Danskem. L. 1899. je bilo že 25 zadružnih mesnic, ki so zaklale v enem samem letu 729.000 svinj. Te mesnice so semintje velikanska podjetja, tako da je stala zadružna mesnica v Odensee preko 1.000.000 kron.

L. 1877. se je zaklalo 23.000 svinj, l. 1903. pa že 927.000. L. 1870. je izvozila Danska jajec za 24.000 K, l. 1900. pa že za 23.000.000 kron. Reja kuretine, svinjereja in govedoreja v taki razsežnosti seveda daje tudi ogromne količine gnojil. Ta gnojila se zopet umetno predelavajo za vsako panogo kmetijstva posebej. Zadruga (mlekarnice, mesnice) pa so se združile med seboj in imajo sedaj že posebno prirejene vagone za živino, meso, maslo, jajca in posebno prirejene ladje, ki to blago izvažajo večinoma na Angleško.

Pri tem so skrbele zadruga in država na Danskem za strokoven pouk kmetov.

Pótem neprestanih poskusov in plemenitve se je prišlo tako daleč, da niso krave, ki molzejo do 30 l mleka na dan, nič posebnega. Živinozdravniki zadrug so dan na dan na poti ter pregledujejo hlev za hlevom, žival za živaljo. Koliko druge industrije vstvarja tako zadružno delovanje, pa se razume samo ob sebi. Industrijalno proizvajanje kovinske in lesene posode, orodja, strojev, ki so potrebni za gorenjo kmetijsko industrijo, nastane samo po sebi kot posledica razvoja kmetijskega gibanja.

Pončno je tudi, kako se vporablja na Danskem otrok pri malem zadružnem delu in posebej pri odpravljanju jajec. Otroci so, ki vsak gredé v šolo prinese od doma sveža jajca; pod nadzorstvom učitelja spravlja se to skrbno v posebne zabojе, koje se takoj s svežim blagom odpošlje na naslovljene kraje. Na ta način se vzbujú že pri malem otroku čút do gospodarstvenosti in ljubezen do gospodarskega dela.

Ako je vse to mogoče na Danskem, zakaj bi se isto tudi pri nas ne izvršilo?! Gotovo ima prav dopisnik iz Pivke, ki povdarja potrebo pomagati kmetu v prvi dobi, ko se sedanji gospodarski zistem preminja. Denarna pomoč je tu neobhodna, a ne po miloščinah in darilih, ampak po principu samopomoči in medsebojnega podpiranja.

Naj se napravi velika denarna zadruga po zistemu francoskih kooperativ ali pa naj se seže po izgledu naše „Trgovsko-obrtne zadruga“ v Gorici. Vsa kmetška posestva naj bi se združila po zistemu, da se sklada v manjših mesečnih zneskih več let po vrsti zadružne deleže in naj se uvede za odplačevanje posojila tudi odplačevanje v gotovih manjših obrokih po letnem času, kakor se prodajajo kmetški pridelki. Ako si kmet

dokupi toliko živine, kolikor bi jo lahko redil s prodanim senom, potem posojilo nima užitka, ker je denar zavarovan v boljšem blagu. Zadruga bi se celo lahko pridržala last dotične živali do izplačila v obrokih ali pa vsaj do odplačila rizika.

Da je treba tu stroge organizacijske pomoči vseh slojev, posebno učiteljstva, se pač ob sebi razume. Brez medsebojnega zaupanja, podučevanja pač ni mogoče doseči najmanjšega vspeha.

Od finančne strani pa bi se dalo brez drugega pridobiti mnogo kredita za nakup goveje živine ne-le za dobo prehoda gospodarskega zistema, marveč tudi pozneje, ko se enkrat nakupi dovoljno število glav za plemenitev in za napravo večjih zadružnih podjetij. Državne subvencije naj bi služile za strokovno izobrazbo.

Zadružno gibanje, ki naj se prične, ne bodi oprto na politične struje! Če se bodo nove zadruga snovale pod pretvezo vere, potem seveda ne bo moglo biti vspeha kljub vsem cerkvenim blagoslovom. Kmetški gospodar naj gleda, da skrbi za svoj stan. Kedar se gospodarski dvigne, itak ne bo klerikalen, ampak svoboden mož in to ne radi in vsled politike, ampak po človeški naravi, katera je — po božji volji.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Kako se najboljše hranijo jajca? Za koliko kokoši zadostuje en petelin za pleme? Kje se dobe valilnice itd.?

Odgovor: Jajca se sčasom na zraku pokvarijo. Ako denemo jajca v posodo in jih dobro obsujemo z živim apnom, ne more zrak do njih in jajca ostanejo lahko dolgo sveža. — En petelin zadostuje za 40 kokoši. — Valilnika vam danes še ne moremo svetovati. Počakajte, da prične kmetijska družba v Ljubljani z valilniki. Tamkaj se boste lahko naučili vse, kar je za tako težavno rejo potrebno. Slovenci še nimamo nobene strokovne knjige zato, a tudi treba za umetno valjenje veliko skušnje, ako hočete imeti uspeha.

Za kratek čas.

Učitelj in otroci. Učitelj hoče otrokom razložiti, kaj je to — težka vest. Najprej vpraša: „Kdo vè, kaj je to, če človek ne more najti miru in se v postelji sem ter tje premetava.“ — Otroci ugibajo in eden vzklikne: „Bolha!“

Potepuhovska. Potepuh: „Prosim, milostljivi gospod, za dar božji.“ — „Tu imaš. Pa ni treba več reči: milostljivi gospod; jaz tega nimam rad.“ — Potepuh: „Prav, prav! Jaz na take stvari tudi ne držim veliko.“

Mesa ne sme. „No kaj je rekel zdravnik?“ vpraša žena moža, ko je prišel od zdravnika. — Mož: „da ne smem jesti mesa, dokler ne bo bolje.“ — Žena: „Nič ne bodi žalosten, če ne smeš mesa jesti. Boš pa jedel piške, pečenko, klobase, salame ali kaj drugega; ti bom že vse pripravila.“

Zahvala.

Za vse dokaze obilnega sočutja povodom bolezn
in smrti našega preljubljenega soproga, očeta, brata, tasta,
strica in svaka, gospoda

JOSIPA VIETEN

zasebnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem
in sploh vsem, ki so pokojniku kakorkoli izkazali zadnjo
čast. Osebito izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem darova-
teljem prekrasnih vencev, sl. postojnski godbi in gospodom
pevcem za ginjaive žalostinke, kakor tudi častitemu c. kr.
uradništvu in tržanom sploh za tako veliko udeležbo pri
pogrebu.

V Postojni, 29. aprila 1905.

Žalujoči rodbini

Vieten — Anton Ditrich.

Mala oznanila.

Trgovski vajenec (učenec) poštenih starišev, ki je z dobrim
vspehom dovršil vsaj ljudsko šolo in ki ima veselje do trgo-
vine se sprejme v trgovino Antona Ditricha v Postojni.

Konjska oprava za enega konja (Englischgeschier) kakor tudi
1 neobrabljen šivalni stroj za krojače prodaja po ugodni ceni
gospa Josipina Kraigher v Postojni.

9 dobro ohranjenih oken 150 cm visokih in 90 cm širokih
iz macesnovega lesa prodaja po nizki ceni Fran Paternost »Na-
rodni hotel« v Postojni.

Dva mizarska pomočnika sprejme takoj Franc Šemerl,
mizar v Planini pri Rakeku.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta
brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr.,
prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavčina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz
šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde
po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase**
ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. — 70 do 1.20,
brinov cvet liter gld. 1.50. — To priznано
dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in
razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Najnovejše moderno opremljeno
kopališče

tik hôtela.

Gostilniški vrt s
prijazno utico.

Dobro znani
Hôtel TOMŠIČ
Ustanovljen 1. 1885. Ilir. Bistrica. Ustanovljen 1. 1885.

Priporoča :

pristna vina in izborna
pivo.

Dobra kuhinja, zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste po nizki ceni.

40 %

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri briz-
galnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža,
odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja
in tvorničarja

R. A. SMEKALA

iz Smihova. •• Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.
Skladišče vseh gasilnih potrebščin in gospodarskih strojev itd.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem

podružnica R. A. Smekal.

JOSIP JURCA

krojaški mojster

na Jamski cesti št. 243 v Postojni

se priporoča v izgotavljanje moških oblek, kakor tudi
uniform po najnovejšem kroju.

Solidno delo in zmerne cene.

FRANJO TICHY

lasničar in brivec

v Postojni, Kraigherjeva hiša št. 93.

Priporočam slav. občinstvu

svoj higienično urejeni salon

ter naznanjam da sem **cene za delavce znatno**
znižal in sicer:

brijem za 10 vin.

strižem lase za 20 vin.

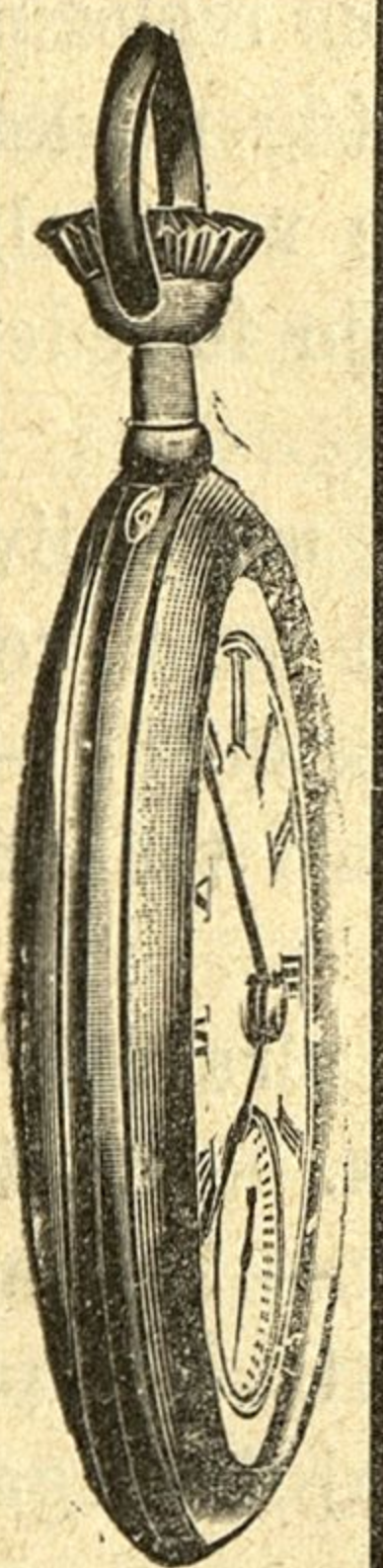
strižem brado za 20 vin.

dečke delavcev strižem za 10 vin. na čisto.

Nadalje se priporočam v izvršitev vseh
del iz las

ter imam v zalogi kite od 4 K naprej.

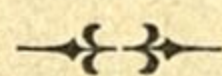
Vse potrebščine za gledališke predstave ter
zaloga toaletnih stvari.

Zahtevajte cenike zastoj _____
in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

U r a r

in **trgovec zlatnine in srebernine**,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Ivan Zwölf

sobni slikar in pleskar

== v Postojni.

Prodaja barv, firneža, laka, čopičev i. t. d.

Priporoča se slav. občinstvu za naročila v njegovo stroko spadajočih del ter zagotavlja
— točno in solidno postrežbo. —

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Pekarija in trgovina

== raznega blaga. ==

Velika zaloga pristnega vrtnega in poljskega

semena,

Barthelnovega apna

za klajo živine in

 rudeče soli.

Ludovik Ditrich, Postojna.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Fr. Stupica

Ljubljana

== Marije Terezije cesta št. 1 ==

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverze, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarско in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Hôtel „Ilirija“

v Ilirski Bistrici

se priporoča slavnemu občinstvu.

Izvrstna kuhinja. * Pristna
vina. * Vsaki dan sveže pivo.

— Prenosišča. —

Za večje prireditve velika
— dvorana. —

Hôtel „Ilirija“

Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 22

— tri minute od kolodvora. —

Udobni restavracijski prostori; moderno ure-
jena **kavarna** z dvema najnovejšima biljardoma
ameriškega sistema; lepo, na novo urejene
sobe za prenočevanje.

..... Kopalne sobe v hiši.

Točijo se najboljša štajerska naravna vina,
pristni dolenski cviček iz Gadove peči,
kakor tudi priljubljen hrvaški pelinkovec.

— Izborna kuhinja. —

Postrežba točna. - - Cene nizke.

Za mnogobrojen obisk
prosi spoštovanjem

Fric Novak.

T. TOLLAZZI

Dol. Logatec

trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno.

Zaloga železnine: lita železna posoda, žage, pile, verige, žebli, žice, železna in pocinjena ploščevina, vliti kotli, šine za kolesa, poljedeljsko orodje, vlite peči itd.

Zaloga Portland- in Roman-cementa na debelo.

Trgovina s porcelanom in steklom: namizne posode, umivalne oprave, namizne viseče in stenske svetilke.

— **Rum, cognac, namizna vina.** —

Razne rudninske vode, Rakocy, Emma-Quelle, Preblavska Radgonska in Rogaška.

Zaloga papirja, pisarniškega, šolskih zvezkov, svilnatega papirja, raznovrstnih razglednic itd.

Prodaja oljnatih in prstenih **barv**, firneža; laka čopičev, karbolineja, lepa za mizarje.

Trgovina s poljskim in vrtnim semenom in poljskimi pridelki. Raznovrstna vina, kakor istrijsko, dolensko, dalmatinsko, štajersko in vipavsko na debelo in drobno.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

➡ **Izvoz po vseh deželah.** ➡

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina specerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv,
— kolonijalnega blaga na debelo in drobno in pekarija —

Anton Ditrich v Postojni

priporoča za prihodnjo spomlad svojo **bogato zalogo zanesljivo kaljivih poljskih semen** kakor: deteljo domačo in nemško (lucerna), peso orjaško (Oberdorfer, Eckendorfer in Mammuth), ki se v naših krajih izredno dobro ponaša, razne trave, kakor francoska in italijanska travulja, mačji rep itd. ter vsakojakega **vrtnega semena**, osobito veliko izber cvetlic.

— Prodaja rudeče soli in redilnega praška za živino. —

Fino pecivo raznih sladčic, fina namizna vina v steklenicah, raznovrstno žganje, osobito zelo priporočljiv je zdravilni konjak in fini rum. Ruski čaj. Rasna rudninska voda.

➡ Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega strešnega krila „ETERNIT“, patent Hatschek. ➡

Zaloga Portland in Roman-cementa na debelo

— ter vsih potrebščin za stavbe. —

Cene najnižje in povsem konkurenčne.

➡ Trgovcem primeren popust. ➡

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè. hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupons** raznih mark, **Vachè-Croupons** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine, kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knji-goveško, jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine, kopita** in **vsako-
vrstno orodje.**

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji** in **goveji loj, ribja mast** in **degras za strojarje, laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah.**

◊ ◊ ◊
Direktni uvoz.

◊ ◊ ◊
Kupuje in prodaja: **ježice, volno, ščetine, mezro** in **arovco.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

• posluje •

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

➡ **Daje posojila po 6%** ➡

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— o o o —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnštvo se nahaja v **Postojni hišna št. 256.** — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.